

KATARZYNA KARBOWIAK
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

FORMY ODDZIAŁYWANIA WŁADZ GMINNYCH NA ROZWÓJ AGROTURYSTYKI NA PRZYKŁADZIE GMINY PODEDĘBICE

1. Wstęp

Dla wielu gmin w Polsce, szczególnie dla tych typowo rolniczych położonych w atrakcyjnych pod względem przyrody i krajobrazu regionach dużą szansą ożywienia jest rozwój agroturystyki. Jest ona bowiem jednym ze sposobów alternatywnego wykorzystania potencjału gospodarstw rolniczych oraz aktywizacji wiejskich społeczności lokalnych. Jeśli agroturystyka się rozwija to korzyści dostrzegane są głównie przez mieszkańców wsi, którzy w agroturystyce upatrują możliwość wykorzystania wolnych zasobów, dodatkowe miejsca pracy a także źródła dodatkowych dochodów. Można zauważyć, że coraz częściej agroturystyka jest zauważana także przez samorządy gmin, które widzą w niej szansę na poprawę warunków życia rodzin rolniczych, dodatkowe źródła dochodów w swoich budżetach, a także wzrost zainteresowania ludności rozwojem lokalnym. Analizując praktyczne działania władz gminnych na rzecz rozwoju agroturystyki można uznać, że są niewystarczające, czego wyraz dają strategie rozwoju wielu gmin w Polsce. W strategiach tych albo nie wspomina się o rozwoju agroturystyki lub bardzo rzadko opracowuje się programy rozwoju turystyki wiejskiej. Jednak są takie samorządy gminne, które podejmują różnorodne działania w aspekcie rozwoju agroturystyki. Przykładem takiej gminy jest gmina Poddębice w województwie łódzkim. Celem opracowania jest ukazanie możliwości oddziaływania gminy na rzecz rozwoju agroturystyki oraz korzyści i barier z tym związanych w ujęciu literatury przedmiotu i analizy przypadku – Gminy Poddębice.

2. Istota agroturystyki i jej wpływ na rozwój obszarów wiejskich

Agroturystyka jest częścią turystyki wiejskiej. Ofertą jej jest pobyt w gospodarstwie (zakwaterowanie), który może być połączony (zależnie od warunków) z całodziennym wyżywieniem lub możliwością zakupu świeżych produktów z go-

spodarstwa do samodzielnego przyrządzania posiłków. Agroturystyka to również wypożyczenie konia, bryczki, sprzętu sportowego, organizowanie kuligów, sprzedaż wyrobów rzemieślniczych itp. oraz umożliwienie wędkowania, zajęcia się myślistwem, zbierania i suszenia ziół, owoców i grzybów, jazdy konnej itd., jeśli jest to związane z gospodarstwem rolniczym [Wiatrak 1996].

Rozwój agroturystyki wiąże się z koniecznością przystosowania miejscowości (regionu) do istniejących potrzeb w zakresie turystyki, przez co pobudza ich rozwój gospodarczy. Warto więc zwrócić uwagę na ekonomiczno-społeczny sens rozwoju agroturystyki. Charakteryzują go m.in. następujące cele [Gaworecki 2003]:

- stymulacja rozwoju gospodarstw rolnych świadczących usługi turystyczne oraz miejscowej infrastruktury;
- aktywizacja miejscowego rynku pracy;
- rozbudowa i modernizacja zasobów mieszkaniowych rolników;
- dodatkowe dochody dla rolników i budżetów lokalnych;
- stabilizacja ludzi młodych w gospodarstwach rolnych, ochrona walorów turystycznych;
- stworzenie możliwości wypoczynku, zwłaszcza dla osób mniej zamożnych;
- wzrost poziomu kulturalnego mieszkańców wsi.

Agroturystyka pełni wiele funkcji, wśród których warto zwrócić uwagę na następujące [Sznajder, Przezbórska 2006]:

- przełamywanie recesji gospodarczej, umożliwienie rewitalizacji terenów wiejskich i rewaloryzacji środowiska wiejskiego w wyniku awansu społecznego i ekonomicznego ludności;
- wspomaganie rozwoju społeczno-ekonomicznego terenów położonych w niekorzystnych warunkach, dywersyfikacja działalności gospodarczej na terenach wiejskich; stworzenie warunków i możliwości dla rozwoju innych działalności na wsi;
- przeciwdziałanie masowemu odpływowi ludności z terenów wiejskich oraz wyludnianiu się terenów wiejskich;
- estetyzacja wsi;
- wykorzystanie starych, często nie użytkowanych budynków lub ich części;
- możliwość ożywienia wiejskich tradycji, powracanie do tradycji i kultury ludowej, pełniejsze wykorzystanie i ożywienie niektórych obiektów na wsi (domy kultury, hale sportowe);
- zwiększenie dbałości o środowisko naturalne, ochronę przyrody, stwarzanie środowiska bardziej przyjaznego turystom;
- stworzenie możliwości spotykania innych ludzi, nawiązywania kontaktów i więzi społecznych.

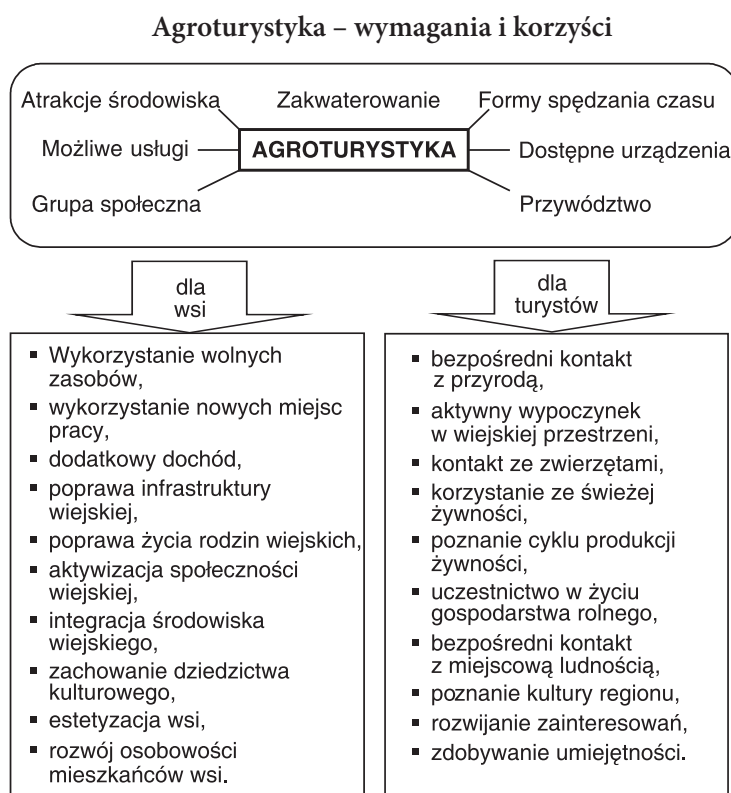
Poza cechami społeczno-ekonomicznymi ważne są również cechy społeczno-kulturalne rozwoju agroturystyki z punktu widzenia rolników i mieszkań-

ców wsi, które wiążą się przede wszystkim z [Majewski i Lane 2001, Agroturyzm 1993]:

- aktywnością społeczności wiejskiej;
- integracją środowiska wiejskiego w realizacji przedsięwzięć turystycznych;
- rozwojem samorządności lokalnej, ale w powiązaniu z celami ponadlokalnymi, zgodnie z zasadą „myśleć globalnie, działać lokalnie”;
- wykształcaniem przywództwa w środowisku wiejskim;
- ponownym zainteresowaniem przez mieszkańców wsi i turystów zabytkami i tradycjami wsi, które sprzyja zachowaniu dziedzictwa kulturowego;
- promocją kontaktów kulturowych, wzajemnego zrozumienia i współpracy pomiędzy turystami a mieszkańcami wsi;
- kontaktem z innymi wzorcami kultury;
- rozwojem osobowości mieszkańców wsi;
- poprawą jakości życia społeczności wiejskich.

Agroturystyka dostarcza korzyści dla wsi a także dla turystów (rysunek1).

Rysunek 1

Źródło: [Kmita E. (1994): Agroturystyka jako szansa aktywizacji społeczno-gospodarczej środowisk wiejskich, Zagadnienia Doradztwa Rolniczego nr 2].

3. Charakterystyka gminy Poddębice

Gmina Poddębice [Gmina Poddębice 2013] położona jest w centralnej Polsce, w województwie łódzkim. Sąsiaduje z pięcioma gminami powiatu poddębickiego: Dalikowem, Pęczniewem, Uniejowem, Wartkowicami, Zadzimiem. Zajmuje obszar 22 500 ha i zamieszkuje ją ponad 16 tysięcy osób, z czego połowa to mieszkańcy Poddębic. Gmina Poddębice posiada dogodne warunki komunikacyjne. Przez miasto przebiega droga krajowa nr 72 i wojewódzka nr 703. W odległości 12 km od miasta znajduje się autostrada A2, a w odległości 37 km Port Lotniczy im. Władysława Reymonta w Łodzi. Poddębice położone są niezwykle malowniczo na wzniesieniu, uwieńczone renesansową sylwetką Kościoła. U podnóża rozciąga się rzeka Ner, a wokół pierścien lasów obejmujący powierzchnię 5 tys. ha. Gmina jest w 100% zwodociągowana, a miasto prawie w 100% skanalizowane, co stanowi zdecydowane udogodnienie w życiu mieszkańców oraz stwarza dogodne warunki dla potencjalnych inwestorów. Dzisiaj mimo rolniczego charakteru gminy działa na jej terenie ponad 900 podmiotów gospodarczych, z czego połowa w handlu. Następne 25% prowadzi działalność produkcyjną, a pozostałe świadczą usługi remontowo-budowlane, gastronomiczne i transportowe. Do najbardziej rozwiniętych i nadal rozwijających się branż należy zaliczyć: odzieżową, spożywczą, obuwniczą i budowlaną. W Poddębicach funkcjonuje jedna z największych w Polsce instalacja słoneczna – solary. Gmina Poddębice kompleksowo wykorzystuje w realizowanych inwestycjach odnawialne źródła energii przynoszące wymierne korzyści ekologiczne i energetyczne. Poddębice położone są na terenach bogatych w złoża wód termalnych o właściwościach energetycznych i leczniczych, które w przyszłości zostaną wykorzystane na potrzeby związane z rehabilitacją i odnową biologiczną. Nowo wybudowany obiekt poddębickiego szpitala stanowić będzie Centrum Medyczo-Rehabilitacyjne. Dysponuje bowiem odpowiednią bazą ze sprzętem, salami do rehabilitacji i jest przystosowany na potrzeby balneologii. W pobliżu mieści się ośrodek sportowy z otwartymi basenami, a w niedalekiej odległości kompleks wodny. Uprawianiu aktywnych form rekreacji służą w Poddębicach hale sportowe, sale gimnastyczne, euroboisko, boisko wielofunkcyjne, boisko do plażowej piłki nożnej (beach soccera) oraz stadion sportowy.

Poddębice od czterech lat organizują zawody w plażowej piłce nożnej (beach soccera). W tym celu wybudowano boisko do gry w plażową piłkę nożną, zorganizowano Regionalne Mistrzostwa Beach Soccera, Turnieje Regionalne i przede wszystkim Finały Europejskiej Ligi Grupy B, za organizację których Poddębice otrzymały nagrodę od Europejskiej Federacji Beach Soccera w Barcelonie. Miasto odwiedziły wówczas drużyny z Grecji, Anglii, Ukrainy i Polski. W 2007 roku od-

były się Eliminacje V Mistrzostw Polski oraz finały V Pucharu Polski. Poddębice zyskały miano regionalnego promotora gry w piłkę plażową i prekursora sportów plażowych Polsce. Wszystko to sprawia, że Poddębice są przyjazne i otwarte dla ludzi, a dziennikarze określili je mianem „Miasta Słońca”.

Walorów w gminie Poddębice nie brakuje. Należą do nich [Gmina Poddębice, 2013]:

- Rezerwat przyrody „**Dąbrowa Napoleonów**”. Jest to rezerwat leśny znajdujący się przy trasie Poddębice-Uniejów. Został on utworzony w celu ochrony około stuletniej świetlistej dąbrowy oraz mieszanego boru z bujnym runem, w którym występuje wiele gatunków rzadkich i chronionych roślin.
- Stawy rybne w miejscowości **Byczyna**, które można polecić amatorom wędkowania i wypoczynku nad wodą;
- Stadnina koni i boisko do minigolfa w miejscowości **Niewiesz**, w niedalekiej odległości od Poddębic.

Na terenie Gminy Poddębice funkcjonują **szlaki turystyczne piesze i rowerowe**. Planowana jest trasa **szlaku konnego**. W roku bieżącym nastąpi jego otwarcie. Szlaki mają na celu zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy, kultywowanie tradycji i dziedzictwa kulturowego oraz wzbogacanie wiedzy o regionie. Sieć szlaków turystycznych ma łączyć najatrakcyjniejsze krajoznawczo miejsca, z uwzględnieniem bazy gastronomicznej i noclegowej, a mianowicie [Gmina Poddębice, 2013]:

1. **Szlak pieszy im. Marii Konopnickiej Poddębice-Bronów** (kolor niebieski). Przewiduje się przebudowę istniejącego szlaku. Trasa zostanie zmieniona tak, by przechodziła przez Rezerwat Dąbrowa Napoleonów i omijała tereny podmokłe. Szlak będzie oznakowany jako pieszy z możliwością przejazdu rowerem.
2. **Szlak rowerowy „Do Gorących Źródeł”**. (kolor niebieski). Trasa szlaku przebiega przez Gminy: Poddębice, Dalików, Pęczniew, Uniejów, Wartkowice i Zadzim. Łączna długość wynosi 136,5 km. Po terenie Gminy Poddębice - 31 km.
3. **Szlak rowerowy „Po Ziemi Poddębickiej”**. (kolor zielony). Długość szlaku wynosi 131,7 km. Na terenie Gminy Poddębice - 37,6 km.
4. **Szlak konny im. Mjr Henryka Dobrzyńskiego „Hubala”** (kolor czerwony). Trasa szlaku przebiega przez teren całego województwa łódzkiego w dwóch pętlach: zewnętrznej liczącej 1087 km i wewnętrznej – 270 km. Szlak skierowany jest do miłośników turystyki i rekreacji jeździeckiej.

4. Pośrednie formy oddziaływania władz lokalnych na rozwój agroturystyki

Samorządy gminne mogą być podmiotem wspomagającym rozwój lokalnej gospodarki turystycznej, w tym agroturystycznej, dzięki różnym lokalnym in-

strumentom. Umożliwia to przede wszystkim realizację takich celów jak [Kiryluk 2003]:

- opracowanie i realizacja długookresowych programów rozwoju turystyki (strategii), w tym agroturystyki,
- opracowanie kierunków i zasad zagospodarowania turystycznego gminy,
- realizacja inwestycji infrastrukturalnych,
- rozwijanie systemu informacji i promocji turystycznej,
- rozwijanie doradztwa oraz wspieranie szkoleń z zakresu turystyki i rekreacji.

Według Nawrockiej władze lokalne, przy pomocy różnych instytucji np. ośrodków doradztwa rolniczego, powinny podjąć działania na rzecz kształtowania świadomości agroturystycznej mieszkańców. Przejawiać się to może m. in. [Nawrocka 2001] w:

- odpowiednim kształtowaniu świadomości społeczności lokalnej w zakresie istniejących walorów przyrodniczych i antropogenicznych w gminie,
- popularyzowaniu idei rozwoju agroturystyki, poprzez ukazywanie jej skutków pozytywnych,
- wykreowaniu aktywności zamieszkałej w gminie ludności w zakresie podejmowania działalności agroturystycznej.

Głównym inicjatorem opisywanych działań w tym zakresie jest Stowarzyszenie Agroturystyczne Ziemi Poddębickiej oraz Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Poddębicach, które aktywnie uczestniczą w kreowaniu produktu agroturystycznego na terenie gminy. W gminie nie ma długookresowych doświadczeń związanych z działalnością agroturystyczną. Jej rozwój przypada na lata dziewięćdziesiąte. Obecnie na terenie gminy działa 25 gospodarstw oferujących swoim gościom 156 miejsc noclegowych [Stowarzyszenie 2013]. Stowarzyszenie Agroturystyczne Ziemi Poddębickiej zajmuje się działalnością promocyjną walorów turystycznych gminy. Główne cele Stowarzyszenia to [Statut 2006]:

1. Podejmowanie wszelkiego rodzaju działań prowadzących do rozwoju gospodarstw rolnych, podniesienia poziomu życia mieszkańców wsi, zmniejszenia bezrobocia wśród rolników oraz stworzenie wizerunku gminy nowoczesnej i dobrze zarządzanej, w której warto inwestować, i w której można wypocząć w nowoczesnych gospodarstwach agroturystycznych.
2. Popieranie rozwoju agrobiznesu na terenie działania Stowarzyszenia w formie:
 - zbieranie informacji na temat form agrobiznesu w gminach polskich i zagranicznych;
 - propagowanie zgromadzonych doświadczeń wśród członków Stowarzyszenia.

3. Popieranie rozwoju kultury ludowej szczególnie związanej z rejonem działania Stowarzyszenia.
4. Prowadzenie działalności reklamującej walory klimatyczne i kulturalne regionu.
5. Gromadzenie danych na temat istniejących możliwości rozwoju bazy agroturystycznej regionu.
6. Prowadzenie działalności reklamowo – informacyjnej na temat możliwości wypoczynkowo – rekreacyjnych regionu.
7. Informowanie członków Stowarzyszenia o możliwościach uzyskania kredytów na cele Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz aktywne starania o uzyskanie jak najkorzystniejszych warunków przy zawieraniu umów kredytowych.
8. Stworzenie warunków stymulujących tworzenie miejsc pracy dla mieszkańców regionu w ramach rozwoju małej przedsiębiorczości.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele przez [Statut 2006]:

- wszechstronne propagowanie metod i technik stosowanych w zakresie działalności agroturystycznej,
- współpracę i wzajemną pomoc członków Stowarzyszenia,
- współpracę z osobami i instytucjami w zakresie informacji i wymiany doświadczeń w dziedzinie agroturystyki,
- doradztwo i pomoc organizacyjno-ekonomiczną oraz szkolenie członków Stowarzyszenia,
- inne działania sprzyjające rozwojowi statutowych celów Stowarzyszenia, prowadzenie działalności integrującej członków Stowarzyszenia poprzez aktywność kulturalną i towarzyską.

Obecnie, zgodnie z informacjami zawartymi w Planie Rozwoju Lokalnego w Gminie Poddębice, rozwój wszelkich form turystyki może odbywać się zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Każdy prowadzący gospodarstwo agroturystyczne jest zatem świadomy, iż ta forma działalności może się rozwijać zgodnie z możliwościami środowiska i powinna dążyć do zapewnienia warunków, które w pełni będą eksponowały walory krajobrazu wsi. Można zauważyć, że często dbałość o zachowanie środowiska naturalnego w stanie nienaruszonym powoduje duże zainteresowanie wśród określonej grupy turystów. Jednym z problemów zapisanych w planie rozwoju lokalnego gminy Poddębice jest słabo rozwinięta baza noclegowa (obiektów hotelowych, pokoi, obiektów weekendowych), baza agroturystyczna, gastronomiczna oraz okołoturystyczna [Plan 2008-2015]. Można też zdiagnozować niedostateczne zagospodarowanie terenów rekreacyjnych i obiektów dziedzictwa kulturowego.

Oceniając potencjał turystyczny gminy na podstawie przygotowanego Planu Rozwoju Lokalnego za główne atuty można uznać [Plan 2008-2015]:

- walory przyrodnicze i klimatyczne;
- bogate źródła wód geotermalnych;
- warunki krajobrazowe sprzyjające rozwojowi agroturystyki;
- możliwość wykorzystania lasów otaczających miasto jako miejsca wypoczynku;
- warunki do rozwoju turystyki rowerowej, pieszej oraz wędkarstwa;
- walory kulturowe: bogata historia, folklor, kultywowanie tradycji, zabytki;
- imprezy sportowe o znaczeniu wojewódzkim i ogólnokrajowym;
- funkcjonowanie punktu informacji turystycznej.

Według tego opracowania do niekorzystnych stron można zaliczyć [Plan 2008-2015]:

- małą atrakcyjność Poddębic jako ośrodka kulturalno-rekreacyjnego;
- brak spójnego produktu gminy;
- słabo rozwiniętą bazę noclegową i gastronomiczną oraz infrastrukturę okołoturystyczną;
- słabo wykorzystany potencjał źródeł wód geotermalnych;
- niedostatecznie rozwiniętą współpracę z sąsiednimi gminami w zakresie promocji.

Zdaniem władz gminy warunkiem niezbędnym, który musi być spełniony, aby turyści chętnie odwiedzali gminę, jest odpowiednie zaprezentowanie wszystkich naturalnych zasobów, walorów przyrodniczych, kulturalnych.

Wszechstronnej promocji gminy służy Punkt Informacji Turystycznej, który powstał w 2004 roku w Czytelni Biblioteki Publiczno-Powiatowej. Posiadany przez Bibliotekę księgozbiór, pomoce multimedialne (atlasy, plany miast, encyklopedie na płytach CD), jak również stały dostęp do Internetu ułatwiają pracę Punktu. Dzięki profesjonalnej obsłudze można szybko uzyskać informacje o gminie, ciekawych miejscach do zwiedzenia, odbywających się imprezach kulturalnych oraz o dostępnych miejscach noclegowych.

Generalnie rozwojowi turystycznemu gminy doskwiera głównie brak środków finansowych. W gminie brakuje też odpowiednich specjalistów w dziedzinie organizacji turystyki, którzy posiadają odpowiednie wykształcenie oraz doświadczenia praktyczne w dziedzinie turystyki. W przyszłości należałoby zwrócić uwagę na edukację kadr w zakresie rozwoju gospodarki turystycznej.

5. Bezpośrednie oddziaływanie władz gminnych na rozwój agroturystyki

Kluczowym problemem w rozwoju agroturystyki w każdej gminie może stać się postawa mieszkańców wobec turystów, która może być niechętna. Zadanie władz gminy powinno polegać na tym, aby kształtować wśród mieszkańców pozytywne nastawienie do turystów i rozwoju turystyki w regionie. Społeczność wiejska, w odróżnieniu od ludzi z wielotysięcznych osiedli mieszkaniowych, nigdy nie żyła anonimowo. Często niemal wszyscy mieszkańcy uczestniczą w różnych uroczystościach rodzinnych, zarówno radosnych, jak i smutnych, a pomoc sąsiedzka jest bardzo powszechna. Sąsiedzi wzajemnie podpatrują co nowego u innych się wydarzyło i w jakim kierunku idą zmiany. Także rozwój ofert agroturystycznych jest możliwy dzięki temu, że ludzie inwestują zachęceni przykładami odważniejszych sąsiadów. Takie działania mogą skłaniać do wspólnych poszukiwań środków i rozwiązań służących do rozszerzania oferty oraz poprawy jakości produktu agroturystycznego, a także konsolidujących społeczność lokalną [Marks, Marks, Młynarczyk; 2002]. Władze gminy powinny angażować się w organizowanie szkoleń dotyczących odpowiedniego kształtowania świadomości lokalnej w zakresie istnienia walorów turystycznych gminy, w zakresie wskazywania zalet prowadzenia działalności agroturystycznej, a także odpowiedniej postawy mieszkańców wobec rozwijającej się agroturystyki. W gminie Poddębice inicjatywę organizowania szkoleń podejmuje Stowarzyszenie Agroturystyczne Ziemi Poddębickiej. Szkolenia te cieszą się dużym zainteresowaniem. Obejmują one podstawowe zagadnienia z zakresu podejmowania działalności gospodarczej, profesjonalnej obsługi turystów, marketingu i zarządzania, możliwości finansowania (kredyty preferencyjne, fundusze unijne), możliwości wprowadzania innowacji i zmian.

Istotnym narzędziem bezpośredniego oddziaływania na rozwój agroturystyki, które może być wykorzystywane przez gminę są instrumenty gospodarowania przestrzenią: lokalny plan zagospodarowania przestrzennego, a także decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Gospodarowanie przestrzenią w gminie polega na tym, żeby znaleźć takie rozwiązania, które umożliwią optymalne wykorzystanie przez ludność wszelkich walorów i możliwości przestrzeni przyrodniczej, kulturowej, społecznej. Zadbac należy również o to, aby zminimalizować konflikty przestrzenne, pokonać bariery i uwzględnić wszelkie ograniczenia. Jeśli te wszystkie warunki zostaną spełnione, powstanie klimat przyjazny podejmowaniu nowych inicjatyw na terenie gminy.

Gmina może również wykorzystywać instrumenty ekonomiczno-prawne, które mogłyby zachęcić mieszkańców gminy, ale nie tylko, do podejmowania dzia-

łałości agroturystycznej. Mogą do nich należeć: zwolnienie lub zastosowanie preferencyjnych stawek podatku od nieruchomości, zwolnienie, umorzenie lub rozłożenie na raty podatku rolnego. W gminie Poddębice instrumenty ekonomiczno-prawne nie zostały wykorzystane.

Władze gminy powinny prowadzić systematyczną ewidencję obiektów turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki [Ustawa 1997]. W myśl ustawy o usługach turystycznych, gospodarstwo agroturystyczne zaliczamy do „innych obiektów”, w których mogą być świadczone usługi hotelarskie. Terminem „inne obiekty hotelarskie” określa się wynajmowanie przez rolników pokoi i miejsc przeznaczonych na ustawienie namiotów w prowadzonych przez nich gospodarstwach rolnych. Obiekty te muszą spełniać wymagania co do wyposażenia, o których mowa w art. 35 ust. 3 ustawy o usługach turystycznych. Każdy kwaterodawca świadczący usługi agroturystyczne ma obowiązek zgłosić w urzędzie gminy obiekt do ewidencji, zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy o usługach turystycznych. Prowadzenie ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie należy do obowiązku wójta, burmistrza lub prezydenta, właściwego ze względu na miejsce położenia obiektu (art. 38 ust. 3 ustawy o usługach turystycznych). Karta ewidencyjna innego obiektu świadczącego usługi hotelarskie powinna zawierać następujące informacje:

- nazwę i adres obiektu,
- imię i nazwisko właściciela gospodarstwa agroturystycznego,
- informację o stałym lub sezonowym charakterze świadczonych usług wraz z podaniem czasu trwania sezonu,
- liczba miejsc noclegowych w danym obiekcie.

Do wniosku o wpis do ewidencji załącza się informacje o obiekcie (kwaterze agroturystycznej) oraz załącznik z minimalnymi wymaganiami co do wyposażenia dla innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

Szczegółowość wymagań powoduje, że tak naprawdę brak jest faktycznych danych na temat liczby gospodarstw agroturystycznych na terenie gminy, liczba ta jest zaniżona.

Rozmowy przeprowadzone z mieszkańcami gminy zajmującymi się agroturystyką (przedstawiciele 25 gospodarstw) dowodzą, iż w urzędzie gminy można uzyskać pomoc jeśli chodzi o prowadzenie działalności (60% kwaterodawców), zaś pozostali (40% kwaterodawców) oceniają, iż ta pomoc jest głównie skierowana na rozwój infrastruktury turystycznej oraz estetykę gminy. Właściciele gospodarstw agroturystycznych podkreślają ogromną rolę Prezesa Stowarzyszenia Ziemi Poddębickiej. Określają go jako osobę, która potrafi zachęcić właścicieli gospodarstw agroturystycznych do podejmowania inicjatyw, wskazać możliwe rozwiązania, jeśli pojawiają się problemy. Kwaterodawcy twierdzą, iż pomoc jaką zauważają odnosi się głównie do: promocji (88%), poprawy i rozbudowy infra-

struktury technicznej (72%), pomocy finansowej (12%), szkoleń (100%), organizowania imprez (80%), doradztwa (44%), informacji (36%).

6. Podsumowanie

Agroturystyka daje rolnikom z jednej strony możliwość pozyskania dodatkowego dochodu, z drugiej zaś lepszego wykorzystania potencjału gospodarstwa i regionu. Przygotowanie oferty eksponującej walory nie tylko jednego gospodarstwa ale całej gminy, jej wypromowanie, dbałość o jakość wymaga ogromnego wkładu pracy i pomocy ze strony władz gminnych. Gmina bowiem powinna promować własny teren na zewnątrz, aby przyciągnąć turystów i oferować im jak najwięcej. Aby tak się stało konieczna jest dostępność informacji o wszystkich walorach gminy, która powinna być czytelna, łatwo dostępna, systematycznie aktualizowana. Wydanie ulotek, folderu, czy zamieszczenie aktualności w Internecie powinno stać się normą. Władze gminy powinny również zadbać o odpowiednią atrakcyjność gminy poprzez odpowiednie działania w zakresie infrastruktury. W gminie Poddębice duży nacisk położony jest na promocję, szkolenia oraz poprawę infrastruktury. Ważne w rozwoju agroturystyki są również działania podejmowane przez lokalne Stowarzyszenia. W przypadku analizowanej gminy Stowarzyszenie zajmuje się kreowaniem produktu agroturystycznego.

Jedynym mankamentem obecnie może być kwestia niedostatecznego finansowego wspierania przez władze lokalne rozwoju agroturystyki.

LITERATURA

1. Agroturyzm a rozwój wsi. Wprowadzenie do rozwijania przedsięwzięć agroturystycznych. (1993) Centrum Doradztwa i Edukacji w Rolnictwie, Kraków.
2. Gaworecki W. (2003): Turystyka, PWE, Warszawa.
3. Gmina Poddębice 2013:<http://www.gmina.poddebice.pl/gminaPoddebice/1/32/> z dnia 10.10.2013 r.
4. Kiryluk H. (2003): *Rola i zadania samorządów terytorialnych w rozwoju gospodarki turystycznej* [w:] Ekonomiczno – organizacyjne warunki rozwoju turystyki i rekreacji, Wyd. Politechniki Białostockiej, Białystok.
5. Kmita E. (1994): Agroturystyka jako szansa aktywizacji społeczno – gospodarczej środowisk wiejskich, Zagadnienia Doradztwa Rolniczego nr 2.
6. Majewski, Lane (2001): Turystyka wiejska i rozwój lokalny. Wyd. Fundacja Fundusz Współpracy, Poznań.
7. Marks M., Marks E., Młynarczyk K. (2002): Znaczenie agroturystyki w rozwoju obszarów wiejskich [w:] Młynarczyk K. (red.) Agroturystyka, Wyd. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn.

8. Nawrocka E. (2001): *Znaczenie władz lokalnych w rozwoju agroturystyki* [w:] Turystyka wiejska czynnikiem ożywienia terenów wiejskich, Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Oddział w Krakowie, Kraków.
9. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Poddębice na lata 2008-2015 [w:] załącznik do Uchwały nr XXIII/137/08 Rady Miejskiej w Poddębicach z dnia 11 czerwca 2008 r.
10. Ustawa o usługach turystycznych z dnia 29 sierpnia 1997 r. Dz. U. 2001 Nr 55 poz.578 z późniejszymi zmianami Dz. U. 2004 Nr 188 poz. 1945.
11. Statut Agroturystycznego Stowarzyszenia Ziemi Poddębickiej, 2006.
12. Sznajder M., Przezbórska L.(2006): *Agroturystyka*, PWE Warszawa.
13. Wiatrak A.P. (1996): *Wpływ agroturystyki na zagospodarowanie obszarów wiejskich* Zagadnienia Ekonomiki Rolnej nr 1.

KATARZYNA KARBOWIAK

FORMY ODDZIAŁYWANIA WŁADZ GMINNYCH NA ROZWÓJ AGROTURYSTYKI NA PRZYKŁADZIE GMINY PODDĘBICE

Słowa kluczowe: *agroturystyka, gospodarstwo agroturystyczne, władze gminy*

STRESZCZENIE

Opracowanie jest próbą określenia roli władz lokalnych w rozwoju agroturystyki. W artykule przedstawiono instrumenty bezpośredniego i pośredniego oddziaływania władz gminy na rozwój gospodarstw agroturystycznych. Główną rolą władz lokalnych jest promocja gminy za pomocą różnych instrumentów: media, Internet, foldery, gazetki itp. Kolejna grupa działań, które należy podejmować w gminie to działania w zakresie infrastruktury, które poprawiają stan zagospodarowania gminy i podnoszą jej atrakcyjność. Zdecydowanie ograniczone są możliwości wsparcia finansowego. Ważną rolę odgrywa również kształcenie kadr z zakresu turystyki, gdyż wiedza teoretyczna oraz znajomość zagadnienia w praktyce mogłoby przynieść znaczące korzyści.

KATARZYNA KARBOWIAK

THE FORMS OF ACTIVITY LOCAL SELF GOVERNMENT ON THE AGRITURISM DEVELOPMENT IN COMMUNITY PODDĘBICE

Key words: *agrotourism, agrotourism farm, municipal authorities*

SUMMARY

Elaboration is to explore the importance of local self government in the process of agrotourism development. The paper presents instruments of direct and indirect impacts of the municipal authority the development of farm tourism and identified a number of

advantages and use. The main role of local authorities is promotion of community through a variety of instruments: media, internet, folders, newsletter and the like. Another group of action to be taken municipality this action in the field of infrastructure that will improve the state of community development and increase its attractiveness. Strongly limited by the possibility of financial support. Also plays an important role in tourism personnel training, theoretical knowledge and practical knowledge of the issues, able to deliver significant benefits in this area.

e-mail: kasiakarbowiak@wp.pl